

Anthericum ramosum L. f. *simplex* Klinggr.

door

J. A. HOEKSTRA (Utrecht)

Van het geslacht *Anthericum* komen twee soorten in Midden-Europa voor, nl. *A. liliago* en *A. ramosum*. De eerste wordt in Nederland wel eens gekweekt en is een enkele keer verwilderd of adventief gevonden.

Op 2 augustus 1964 vond ik in het duingebied van Schiermonnikoog ten noorden van het oorlogskerkhof een fraai bloeiende witte lelie-achtige, welke meteen aan *A. liliago* herinnerde. Deze soort heeft echter een naar boven gekromde stijl, terwijl de stijlen van het gevonden exemplaar recht waren.

Anthericum ramosum — zo bleek later — verschilt o.m. van *A. liliago* door een rechte stijl en een meestal vertakte bloeiwijze. De gevonden *Anthericum* was ongeveer 40 cm hoog, bladerloos, met een rechtopstaande stengel en een enkelvoudige trosvormige bloeiwijze. De bloemstelen waren enkele cm lang, de schutbladen kort (veel minder dan de helft van de lengte der bloemstelen), de bloemdekbladen ongeveer 1 cm lang. Het gevonden exemplaar komt geheel overeen met onvertakte vormen van *A. ramosum*, die door HEGI (3) vermeld worden en die als f. *simplex* Klinggr. (f. *pseudo-liliago* Lange) beschreven zijn. Deze gelijken habitueel veel op *A. liliago*, maar zijn daarvan door de rechte stijl, de veel kleinere bloemen en de korte schutbladen te onderscheiden.

Het in Nederland gevonden materiaal van *A. liliago*, dat in het Rijksherbarium aanwezig is (grotendeels in de periode 1881—'94 bij Apeldoorn verzameld) is zonder uitzondering veel forser en gedrongener van bloeiwijze dan de gevonden plant. Het buitenlandse materiaal van beide soorten in het Utrechtse herbarium werd vluchtig vergeleken. Ondanks de aanzienlijke variabiliteit zijn de verschillen tussen de soorten overtuigend. Met zekerheid meen ik te mogen concluderen, dat het gevonden exemplaar tot *Anthericum ramosum* f. *simplex* behoort.

Het eigenlijke verspreidingsgebied van *A. ramosum* is Midden- en Zuid-Europa, ofschoon hij ook noordelijker gevonden is, tot in Zuidoost-Zweden. De plant komt in het algemeen voor op stenige of grazige, zonnige hellingen, in lichte, droge bossen. Op Schiermonnikoog groeide zij in een open begroeiing op een duintje, onder Duindoorn, tesamen met een andere vreemdeling, *Euphorbia uralensis*, die ook in 1963 op het eiland werd gevonden, echter op een andere plaats (zie Gorteria, dl. 2, no. 3). Ook de Wolfsmelk is autochtoon in Midden- en Zuidoost-Europa. Mogelijk zijn beide soorten met fazantenvoer op Schier gebracht.

In verband met deze vondst is vooral het voorkomen in Noord-Duitsland en Denemarken interessant. BUCHENAU (1) noemt de soort zeldzaam in het diluviale gebied, in droge „Heide”, d.w.z. in allerlei begroeiingen met dwergstruiken en kruiden en geeft 10 vindplaatsen. HERMANN (4) noemt o.m. Wesermünde als vindplaats. Volgens CHRISTIANSEN (2) komt de soort in licht eiken-berkenbos voor en bereikt in westelijk Holstein de grens van zijn verspreidingsgebied. Ten aanzien van de f. *simplex* merkt hij op: „Mit der Stammform, selten”. JESSEN (5) omlijnt het gehele areaal en geeft een overzicht van de vindplaatsen in Denemarken, waar de soort alleen in het

oosten, vnl. op het noordelijk deel van Sjaelland op grazige hellingen en in open bos voorkomt. ROSTRUP (7) noemt een aantal van dezelfde vindplaatsen en merkt op, dat de soort een enkele keer onvertakt is.

Door geen van deze floristen wordt *Anthericum ramosum* voor duingebieden opgegeven en ook is deze voornamelijk in min of meer gesloten begroeiingen aangetroffen. Alleen SJÖRS (8) noemt de soort karakteristiek voor de vegetatie van de basische zandsteppen in het oosten van Skåne, die een structuur heeft, welke enigszins met die van de begroeiing op Schier overeenkomt.

Literatuur

1. F. BUCHENAU, Flora der Nordwestdeutschen Tiefebene, 1894.
2. W. CHRISTIANSEN, Neue kritische Flora von Schleswig-Holstein, 1953.
3. G. HEGI, Illustrierte Flora von Mitteleuropa, II, 1939.
4. F. HERMANN, Flora von Nord- und Mitteleuropa, 1956.
5. K. JESSEN, Liliiflorernes Udbredelse i Danmark, in Botanisk Tidsskr. 43, 1935.
6. S. J. VAN OOSTSTROOM & TH. J. REICHGELT, Flora Neerlandica, I, 6, 1964.
7. E. ROSTRUP, Den Danske Flora, 1960.
8. H. SJÖRS, Nordisk växtgeografi, 1956.

Summary

The author discusses the distribution of *Anthericum ramosum* L. in Northern Germany and Denmark in connection with the finding of this species in the dunes of the isle of Schiermonnikoog. He concludes that the plant is not indigenous there, but was probably introduced with pheasant-food.